

En un dels seus assaigs més suggeridors (*L'eau et les rêves*), Gaston Bachelard confessava que l'objectiu perseguit era, en darrera instància, intentar convèncer el lector de l'existència d'una sèrie d'imatges profundes de l'aigua, diferents a les apreciacions superficials ordinàries, que ens obligarien a desplaçar la clàssica imaginació associada a les formes vers un altre tipus d'imaginació, més subtil encara, vinculada a les substàncies. Per al filòsof francès –que també era poeta i físic–, es tractaria de descobrir, rere aquest psiquisme hidratant, un tipus d'intimitat molt diferent a les suggerides pel foc o per la terra: «El lector comprendrà –escrivia Bachelard– que l'aigua és també una mena de destí, i no solament el fútil destí de les imatges fugisseres o d'un somni que no es consuma, sinó un destí essencial que transforma sense descans la substància del ser».

D'això es tracta: com deia Heràclit, no podem banyar-nos dues vegades al mateix riu perquè «a la seva profunditat l'ésser humà ja té el destí de l'aigua que corre». O, encara més: «L'ésser consagrat a l'aigua és un ser en el vertigen. Mor a cada minut, sense parar alguna cosa de la seva substància s'ensorra. La mort quotidiana no és la mort exuberant del foc que fendeix el cel amb les seves fletxes; la mort quotidiana és la mort de l'aigua».

Segur que Carles Torrent Pagès (Cassà de la Selva, 1969) subscriuria l'objectiu de Bachelard d'intentar «convèncer el lector de l'existència d'una sèrie d'imatges profundes de l'aigua» tot i que, en el seu cas, el joc d'analogies i metàfores que es veu obligat a emprar l'assagista deixa pas a la presència real i incontestable de l'element líquid, mentre que l'hipotètic lector –sempre a remolc d'un aplaçament mediat pels límits del llenguatge– es converteix en un espectador que pot refiar-se d'allò que els empirismes clàssic van anomenar les dades immediates subministrades pels sentits.

Aquest és el gran avantatge amb el qual juga l'art: la possibilitat d'expressar «de cop» –fent-les visibles– qüestions d'ordre metafísic, filosòfic, polític o espiritual –entre d'altres– que quasi sempre es resisteixen a ser abordades de manera directa pel discurs convencional (a saber: el que ha de respectar la successió lineal de les paraules, el que s'ha d'ajustar a la lògica formal dels enunciacis). L'art és una manera que tenim de «dir» sense haver-nos de subjugar a les regles del «dir»: per això Torrent Pagès insisteix en la necessitat de recuperar la dimensió sensual de l'experiència estètica; per això aquest artista que va començar pintant i dibuixant dins dels estrictes límits formals dictats per l'acadèmia s'ha convertit, amb el pas del temps, en un escultor de l'aigua.

La història està feta de retrobaments: l'artista explica que amb tan sols onze o dotze anys va descobrir, gràcies a l'apassionament de Josep Lloveras –un pintor nonagenari, encara en actiu, que cal seguir reivindicant–, l'intima relació entre la vida i l'art o, per dir-ho d'una altra manera, la necessitat de superar els obstacles que suposa voler entendre-ho tot a base d'encabir-ho al grapat de categories mentals a partir de les quals intentem, sense èxit, domesticar la realitat. La lliçó inicial, aparentment senzilla, va resultar ser fonamental: Torrent Pagès va seguir amb els estudis reglats –Belles Arts inclosa– fidel a un tipus de figuració titubejant que, d'alguna manera, havia d'alliberar-se en els territoris de l'abstracció més sensualista.

El retrobament que caracteritza la història, com dèiem, va venir de la mà de Carlos Bayod Serafini i del seu *L'art de sentir* (o *Guia pràctica per al desenvolupament de l'hemisferi dret del cervell*): allà hi batejava intacta la lliçó de Lloveras i, a més, s'hi afegia la necessitat de transgredir els

L'escultor de l'aigua

Carles Torrent Pagès (Cassà de la Selva, 1969) viu i treballa a Girona, a tocar de la capella de Sant Nicolau, immers en la creació de les seves inclassificables escultures aquàtiques



gèneres i els formats, d'abolir els límits artificialment instaurats entre pintura i escultura, entre substància i forma...

Des de fa quasi una dècada, Torrent Pagès no ha deixat d'aprofundir en els misteris aquà-

tics. La llibertat amb la qual treballa fa que pugui retornar a la pintura sense necessitat de transgredir-se: es tracta de fluir entre disciplines sense traïr mai la intuïció holista que dona sentit a la mateixa pràctica de l'art.

Noms i lliçons de l'art a Girona
Diumenge 10 de març de 2013



Eudald Camps
Crític d'art

EUDALD CAMPS

EUDALD CAMPS